

POSTKORT HISTORIE Juli 2026 V. Birthe King, London

Dette er en historie baseret på danske postkort produceret af Komiteen Salvador Allende, Blågårdsgade 11, 2200 København N. Den starter med lidt baggrund, og så følger illustrationer med oplysninger om kortene.

Statskuppet mod Salvador Allende var et militært kup mod den socialistiske præsident Salvador Allende den 11. september 1973, hvilket førte til et 17-årigt militærdiktatur under general Augusto Pinochet.

Allende (1908–1973) blev valgt til præsident i Chile i 1970. Han var den første demokratisk valgte socialistiske præsident i Latinamerika, selvom han mødte stærk modstand i Nationalkongressen, som var domineret af højrefløjspartier.

Hans politik omfattede landbrugsreformer, forbedringer af infrastrukturen, sundhedsvæsenet og uddannelsessystemet. Men han nationaliserede også de amerikansk-ejede mineselskaber (kobber), og selvom økonomien i starten klarede sig godt, steg importen, mens kobberprisen faldt, hvilket førte til omfattende protester og strejker. I løbet af sommeren 1973 var der mislykkede kupforsøg fra fraktioner i hæren, men den 11. september lykkedes et militærkup mod Allende; han nægtede at træde tilbage og deltog i forsvaret mod angrebet på præsidentpaladset. Hans sidste radioudsendelse sluttede med: »Længe leve Chile! Længe leve folket! Længe leve arbejderne!“ Da det stod klart, at militæret ville indtage paladset, opfordrede han forsvarerne til at overgive sig, og hans død anses af de fleste for at være selvmord.

Den 13. september blev general Pinochet udnævnt til præsident for Chile, hvorefter han opløste Kongressen og forbød mange venstreorienterede politiske partier. Der fulgte krænkelser af menneskerettighederne, fængslinger, tortur og henrettelser samt eksil for tusindvis af borgere.

De første fire kort er linoleumssnit af **Dea Trier Mørch** (1941-2001, dansk kunstner og forfatter, der studerede maleri ved Det Kongelige Danske Kunstakademi (1964) og senere ved kunstakademierne i Warszawa, Beograd, Leningrad og Prag. Medlem af Det Danske Kommunistparti og medstifter i 1969 af det socialistiske kunstnerkollektiv Røde Mor.

Andesindianer

Amahuacajæger

Latinamerikansk Fløjtespiller

Pablo Neruda (1904–1973), chilensk digter, diplomat og politiker. Modtog Nobelprisen i litteratur i 1971. Boede og arbejdede i Burma, Ceylon, Hollandsk Ostindien, Argentina, Spanien og Frankrig. Da han vendte tilbage til Chile i 1937, engagerede han sig i politik, meldte sig ind i Kommunistpartiet og blev senator i 1943. Politiske omvæltninger førte til eksil i 1948, hvor han besøgte Sovjetunionen, Polen, Ungarn og Mexico. Han vendte tilbage til Chile i 1952, hvor den politiske situation havde ændret sig, og i 1969 førte han valgkamp for Salvador Allende. Han døde af kræft blot få dage efter Allendes død.

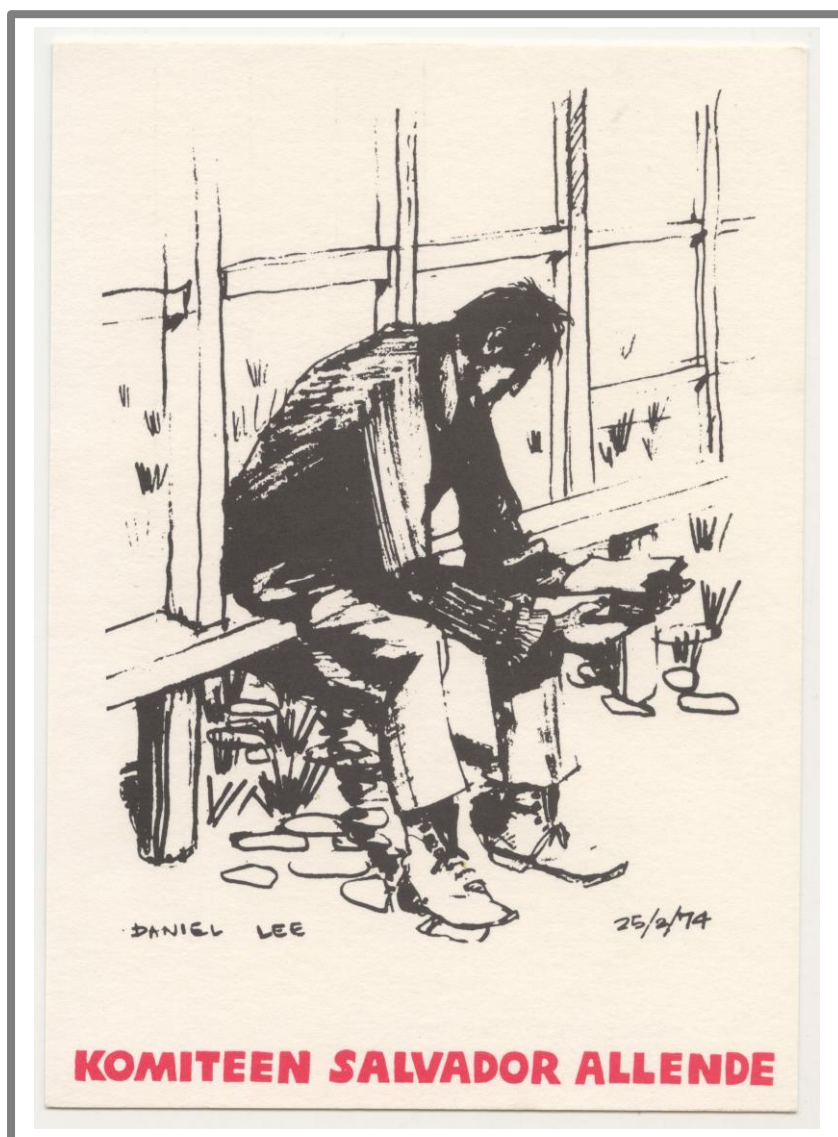

Pablo Neruda

De sidste to kort er tegnet af **Miguel Lawner** i de to år han tilbragte i chilensiske koncentration lejre.

Miguel Lawner (1928-), chilensk arkitekt, der i 1970 blev udnævnt til administrerende direktør for Selskabet for Byforbedring af Salvador Allende. Efter statskuppet i 1973 blev han arresteret og sendt til koncentrationslejren på Dawson Island, hvor han blev tvunget til at udføre hårdt arbejde i temperaturer under frysepunktet, indtil han blev løsladt og sendt i eksil til Danmark, hvor han underviste ved Det Kongelige Danske Kunstakademi og ligeledes ved Goethe-Universitetet i Forbundsrepublikken Tyskland.

Daniel Veraga (1926–1978), advokat og politiker, meldte sig ind i Kommunistpartiet i 1943, blev valgt til byrådsmedlem ved kommunalvalget i 1967 og var undersekretær (Indenrigsministeriet) under Salvador Allende i 1970. Han blev arresteret efter statskuppet og sendt til koncentrationslejren på Dawson Island, hvorfra han blev løsladt og udvist i 1976, hvorefter han forlod Chile i 1977. Han var politisk aktiv i Den Tyske Demokratiske Republik og døde i Østberlin i 1978.

Daniel Veraga læser. Dawson Island

Kommer tilbage slæbende på træ

Chilekomiteen blev stiftet i København umiddelbart efter kuppet i september 1973. Målet var at danne en tværpolitisk komite, men reelt bestod komiteen af grupperinger på venstrefløj. Grundet ideologiske uoverensstemmelser splintredes Chilekomiteen hurtigt. I januar 1974 så Komiteen Salvador Allende dagens lys, hvor Danmarks Kommunistiske Parti (DKP) var ledende. Politisk var komiteen på linje med Salvador Allende, heraf navnet. Vejen til socialisme skulle realiseres gennem parlamentarisk reform. Den tilbageværende Chilekomite var mere revolutionær. Ifølge Chilekomiteen havde Allendes fredelige reformer fejlet, hvilke havde banet vej for juntaen. Konflikten var dog også et udtryk for en generel magtkamp på venstrefløj. Uenighederne spillede dog ikke den store rolle hos de to komiteers menige medlemmer. Deres fokus var at hjælpe den chilenske befolkning gennem humanitært solidaritetsarbejde.

Ref. immigrantmuseet.dk